

Meldingsblad

Juni 2022

www.gjessing.as

Det første husdyret

Sauen er trolig det første dyret menneska gjorde til husdyr. De som har greie på det, mener at det skjedde 10.000 år tilbake. Nå er det 14.000 sauebesetninger i Norge.

Sauen er et sosialt dyr som lever i flokk på beite store deler av året. Der bruker den mesteparten av tiden på å drøvtygge. Om vinteren holdes sauen i grupper inne i fjøset. Det er sterke sosiale bånd mellom søye (= sauemor) og saulam, mens voksne værer (= hansauer) gjerne danner egne grupper.

Sauen tilbringer store deler av livet fritt ute på beite, ettersom den beiter hele sommerhalvåret. Sauen får stort sett lam om våren, vanligvis inne i fjøset. Lammet slippes på innmarksbeite etter få dager eller uker, avhengig av værforhold og at gressveksten i området er god. I juni sendes de til skogs eller på fjellbeite. Lammene trenger melk fra søya i 6 uker, men drikker melk (dier) normalt mye lenger. På utmarksbeite lever lam og sau fram til

Velkommen til mitt Galleri

Jeg vever i bildevevteknikk, sier jeg lager vevde bilder, og kaller meg sjøl amatør bildevever. I noen grad kombinerer jeg dette med enkelt broderi og andre teknikker. I Galleriet mitt på Internettet (www.gjessing.as) viser jeg bilder jeg har vevd de siste åra. Jeg har malt bilder tidligere og, og en del av disse bildene finner du i dette Galleriet. Galleriet er åpent fra morgen til kveld, natt og dag, året rundt, både røde dager i kalenderen og svarte, som det sømmer seg på Internettet. Alltid til tjeneste for deg!

Les nyhetsbrevene i Galleriet

Har du slettet det nyhetsbrevet du har fått fra meg, men likevel gjerne skulle ha sett det igjen? Fortvil ikke. Alle tidligere nyhetsbrev kan du finne igjen i Galleriet, i den seksjonen som heter «Meldingsblad».

Spre ryktet

Kjenner du noen som kan være interessert i Galleriet og de bildene jeg lager, så kjenn deg fullstendig fri til å spre ryktet. Minn dem gjerne på at de kan registrere seg som mottakere av dette nyhetsbrevet om de sender e-brev med beskjed om det til jo@gjessing.as.

Ikke ønsket å få nyhetsbrevet?

Skulle du ønske å ikke få det flere ganger, så send rett og slett et blankt svar til jo@gjessing.as. Ønsker du, på et eller annet tidspunkt, å avslutte forsendelsene, gjør du det på samme måten. Da vil jeg forstå, og stoppe forsendelsene.

Andre kommentarer?

Har du andre kommentarer til nyhetsbrevet, hører jeg og gjerne fra deg om det-

Hver tredje måned

Om lag hver tredje måned (til vanlig i januar, mars, juni og september) sender jeg dette nyhetsbrevet. Nyhetsbrevet er sjølsagt gratis – som en hilsen til venner og interesserte. Dette nyhetsbrevet sender jeg og til en del andre som jeg tenker kan ha interesse av det.

Vennlig hilsen

Jo Gjessing,
Vormvikstubb 53 I. 301
2080 Eidsvoll.
Telefon: 45 41 33 68. Epost:
jo@gjessing.as. Vevde bilder (og annet): www.gjessing.as.

august/september. I denne perioden skal de ha tilsyn minst én gang i uka. Etter perioden på utmarksbeite henter bøndene dem hjem til innmarksbeite igjen.

Sauen gir oss veldig verdifull ull. Dessverre er sauehold langt fra så lønnsomt i Norge som det burde. Én årsak er at mye saueull og sauegarn blir importert fra utlandet i stedet for å bruke det norske som òg er av høyeste kvalitet.

Se opp for garn med norsk flagg og navn som «Norsk garn», «Norwegian wool» eller liknende. Høyst sannsynlig er ikke ulla norsk, og heller ikke er garnet mest trolig produsert i Norge. Se etter om det står med liten skrift et eller annet sted på bunten, at det er produsert et helt annet sted i verden enn Norge.

En annen årsak er at de store matkjedene dessverre viser liten interesse for å selge sauekjøtt. «Kundene vil ikke ha det,» sier de. Men de kan ikke vente at kundene vil ha noe som aldri blir markedsført. Det er veldig dumt, både for sauskjøtt er veldig velsmakende, og fordi det er en enorm sløsing med matressursene i ei tid og en verden der matknapphet er så framtreende.

I Norge har vi flere ulike saueraser, blant dem:

Spelsau, den gammelnorske sauen, stammer fra den eldste og opprinnelige sauerasen i Norge. Den opprinnelige sauerasen i Norge blir òg kalt **gammel**

norsk sau, steinaldersau, uteganger eller villsau.

Rasen utgjør om lag 15% av sauen i Norge.

Crossbredsau blir de vanligste sauerasene kalt i Norge. Av disse er **Norsk kvit sau** den mest vanlige. I hovedsak er det Norsk kvit sau som leverer mest ull til det strikkegarnet en finner i butikkene. Og sjølv drivkraften bak garnet du finner der, er den fineste høstulla, og gjerne **lammeull** – i mye av garnet fra Rauma Ullvare, Hillesvåg Ullvarefabrikk og noen garnsorter fra Sandnes Garns. Grunnstammen i Crossbredsau er ellers ulike krysninger av rasene **dalasau, Rygjasau, steingar** og **Sjeviotsau** blandet med ulike utenlandske raser. Norsk kvit sau utgjør mellom 70% og 80% av sauen i Norge.

Merino stammer fra Spania. Sauerasen gir mye, finfibret ull. I dag kommer merino-ull først og fremst fra Australia, New Zealand, Argentina og Sør-Afrika. Merino-ull har i stor grad kommet i skuddet på grunn av at det er så mjuk. Mjukhet blir ofte — med eller uten rette — framført som ensbetydende med «høy kvalitet»

Alpakka må en snart rekne som en norsk rase. Alpakka er en variant av kamelen, og er altså strengt tatt ikke en sau. Den kommer opprinnelig fra Peru. I norsk kultur er alpakkaen kjent fra uttrykket «Du store alpakka!», som er brukt når en er overraska eller forferda. Uttrykket stammer fra lektor Tørrdal i Stompa-bøkene, som kom på norsk i slutten av 1950-åra. ■

Synnøve

ommerutstillinga 2020 på Astrup Fearnley Museet i Oslo viser vevnader av **Synnøve Anker Aurdal** (1908-2000).

Du kan besøke utstillinga fram til 4. september 2020.

Tiril Flom beskriver utstillinga sånn i Kunstavisen: «Tiden for å skille kunsthåndverket fra billedkunsten er

forbi – for lengst. Hvis det skulle være noen tvil, er det bare å ta turen til Astrup Fearnley Museet og oppleve tekstilarbeidene til Synnøve Anker Aurdal (1908–2000). Her vises hele 50 vevnader og tepper i det som hittil er kunstnerens største retrospektive utstilling. Verkene er hentet fra samlinger og private hjem over hele landet, og 12 av arbeidene er fra museets egen samling. I forbindelse med den omfattende utstillingen er åtte samtidslyrikere invitert til å bidra i en diktsamling som korresponderer med Anker Aurdals kunstnerskap, og det produseres en monografi om kunstneren og utstillingen.»

Det interessante heftet som museet har gitt ut i forbindelse med utstillinga, viser hvordan på

Illustrasjon 1: Synnøve Anker Aurdal i sitt atelier i Madserud allé 12 i Oslo. Foto: Victor Boulet / Kunstavisen.

begynnelsen orienterte seg mot figurative motiv, tilpasset de mulighetene og begrensningene som vevtenikken byr på. Men etterhvert beveget seg bort

som også vsr «Med vevens struktur som utgangspunkt skapte hun et strengt komponert, abstrahert billedspråk, som også var poetisk, fra tradisjonelle former og etablerte sitt eget uttrykk. mangetydig.»

Synnøve Anker Aurdal: Sølvklode, 1970, billedteppe © Synnøve Anker Aurdal / BONO 2022. Foto: Nasjonalmuseet, Truls Teigen. Fra Kunstavisen.

Synnøve Anker Aurdal er, sammen for eksempel med Hannah Ryggen, Randi Nygaard Lium, Astrid Wikstrøm og Jan Groth, blant våre største moderne vevkunstnere.

«Jeg kunne ikke blitt kunstner på annen måte enn gjennom trådene.» Synnøve Anker Aurdal

Heftet viser òg hvordan hun stadig eksperimenterte

med stadig nye material. Har var det etter hvert langt fra bare ulltråden som gjaldt. Blant annet fant hun fram til å tvinne inn material som kopper, polyester, glassfiber, nylon og metall i tradisjonell vevnad.. Blant annet blei dette påskyndet av rasjoneringa under andre, polyester, glassfiber verdenskrig, som førte til at hun ikke hadde nok ullgarn. «Sammen med sin mor, Gudrun Anker, utviklet hun en aplikasjonsteknikk der de broderte gamle stoffrester og festet tråden til en overflate av sammensydde stoffer.»

« Årets sommerutstilling i Astrup Fernley i Oslo er en stor mønstring av arbeider av billedvever Synnøve Anker Aurdal. Utstillingen består av verk fra museets egen samling pluss innlånte sentrale verk. Til sammen vises hele spekteret av Anker Aurdals produksjon, fra tidligere arbeider datert fra begynnelsen av 1940-tallet. Utstillingen vil gi et unikt innblikki et viktig og banebrytende kunstnerskap, som både hadde en markant posisjon i sin samtid og fremdeles oppleves med sterkt og relevant i dag, står det på afmuseet.no. Fra å arebide med tradisjonelle teknikker innen kunsthåndverkfeltet beveger hun seg til billetekunstscenen, der hun fikk en sentral posisjon og hadde avgjørende betydning for forståelsen av tekstil som kunstnerisk uttrykk. Uredd brøt hun med tradisjoner og kombinerte eldre håndverkstadisjoner med billedkunstens moderne uttrykk, ogfant med det nye muligheter, og fant med det nye muligheter til å kommentere sin egen samtid, heter det.

I forbindelse med utstillingen arbeide Astrup Fernley Museet ed en større monograf om Synnøve Anker Aurdal (1908-2000).» ■

Fra Norsk husflid 3/2022, side 7.

«Tradisjonelt har den norske vevkunsten vært basert på plantefarget ullgarn, og fargeklanger hentet fra naturen. Da hun sammen med Ludvig Eikaas og Sigrun Berg vant utsmykningsoppdraget av den nye Håkonshallen i Bergen i 1959, brøt hun med denne tradisonen og innførte kjemisk farget tråd i veven,» heter det i heftet til utstillinga.

Kunstavisen skriver: «Utstillingen viser et spenn av teknikker og uttrykk som avslører hvordan Anker Aurdal

over tid kombinerte sin kunnskap om tradisjonshåndverk med en materiell årvåkenhet og en musikalsk nysgjerrighet. Som ellers i vevkunsten er det tråden som er utgangspunktet for ethvert verk, og Anker Aurdal kombinerer gjerne farget ull- eller nylontråd med andre materialer som metalltråd, tau, speil og metallkjeder. Hennes eksperimentering med formale kvaliteter i vevet, deriblant materialiteten, er en av grunnene til at hun huskes som en av Norges store modernister.» ■

Matilde Westavik Gaustad

il du se den spennende vevnaden som «»Matilde Westavik Gaustad stiller ut i TrondheimKunsthall, må du gjøre det før 7. august. Matilde Westavik Gaustad er den tredje og siste kunstneren som presenteres i serien med tre soloprosjektutstillinger på Kunsthall Trondheim, i anledning årets Hannah Ryggen Triennale. Utstillingsserien viser kunstnere med tilknytning til Trøndelag som anvender tekstil i sine kunstneriske praksiser på ulike måter.

Vevnaden «er referansetung og nådeløs abstrakt,» skriver Tommy Olsson i avisa Klassekampen 6. juli i år. Matilde Westavik Gaustad er født i 1987 i Trondheim, hvor hun bor og arbeider. Hun er billedkunstner med mastergrad fra Det Kongelige Kunstakademi i København fra 2016. Gaustad arbeider med håndvevd tekstil og videoverk, og fokuserer på de merkelige og til tider ubehagelige aspektene ved forholdet mellom mennesker, dyr og teknologi. Hennes arbeider har nylig vært vist på Heimdal Kunsforening, 2022, Høstutstillingen i 2021 og 2018; Kunstmuseet Nord-Trøndelag, 2019; Nils Aas Kunstverksted, 2018; BOA, Norway, 2019, og Kunsthall Charlottenborg,

Matilde Westavik Gaustad: Upsilon Andromedae b (2022), frise i billedvev, ull og bomull, vevd på flatvev. Courtesy kunstneren. Fra internettstedet til Trondheim Kunsthall.

København, 2016. Hennes verker inngår i samlinger av KORO, Kunstmuseet NordTrøndelag og Oslo kommunes kunstsamling.

Vevnaden er en frise som dekker to vegger i kunsthallen og hjørnet mellom veggene. Vevnaden er svart, med noen sprikende gule, røde og blå felt. Noen har sagt at disse eltene minne om flammer, men typisk for abstakte, eller konkrete, kunstverk er at betrakteren kan tolke dem som hun sjøl vil, om ikke en tittel legger alt for store føringer for det. ■

Har du idéer eller bidrag?

Har du idéer til noe du syns burde stå i dette meldings-bladet, eller bidrag til det, tar jeg det med stor iver i mot. Send det i tilfelle som e-brev til jo@gjessing.as. Jeg vil vurdere alt som kommer inn med stor velvilje og takknemlighet. ■

Forsinka

Dette meldingsbladet er datert juni 2022. Det betyr at det dessverre er en god del forsinka. Grunnen er at

jeg har hatt en ganske alvorlig kræsje i menysystemet i nettgalleriet (www.gjessing.as) mitt. Jeg har brukt ganske mange timer på å reparere dette. Ennå er ikke menyene feilfrie, men reparasjonen har kommet så langt at de i all fall skulle være mulig å navigere ut fra. Jeg har ikke villet sende ut dette meldingsbladet før menyene i alle fall var brukbare, om ikke feilfrie. ■

